

Akutundersøgelse af alvorlige arbejdsulykker

Kvalitetsprocedure DT-11

Anvendelsesområde: Detailtilsyn

Ansvarlig enhed: AFC, 6. kontor

Ikrafttræden: 1. oktober 2014

Kvalitetsproceduren er aktuel for: Tilsynssupporter, tilsynschef, tilsynsførende og centerjurist.

Kvalitetsproceduren gælder, hvor den tilsynsførende straks skal føre tilsyn med alvorlige ulykker.

Kvalitetsproceduren har til formål at sikre, at den tilsynsførende får indsamlet de nødvendige data til afklaring af hændelsesforløbet – til brug for følgende tre forhold:

1. Du skal tage stilling til hvilke foranstaltninger, evt. midlertidige, arbejdsgiveren skal sørge for, **inden arbejdet kan genoptages**, for at sikre, at ulykken ikke kan ske igen. Indsaml oplysningerne i **bilag 3** og træf de nødvendige afgørelser.
2. Du skal indsamle de oplysninger, der er nødvendige til at vurdere, om der er sket en **overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen** med henblik på afgivelse af administrative afgørelser. Ved grove overtrædelser skal du også udfylde **tjekskema vedr. grov overtrædelse** (G-204: Grove overtrædelser).
3. Du skal analysere ulykken og finde de **bagvedliggende årsager**. Brug ”Guide til læring af ulykker” – bilag 4. Du kan gennemføre ulykkesanalysen på dette eller et efterfølgende tilsyn. Du skal have en dialog med virksomheden om ulykkesanalysen, og du skal træffe afgørelser om forebyggende tiltag på de centrale områder, som ulykkesanalysen udpeger.

Diagram over aktiviteterne ved akut tilsyn med alvorlige ulykker.

Opgaver ved akut undersøgelse af alvorlige arbejdsulykker

Ansv.	Aktivitet	Opgaver	Guides	Redskab
TS	1. Modtag akut-ulykke	• Du modtager anmeldelsen fra politiet eller andre, fx virksomheden • Indhent derefter de relevante oplysninger * • Videregiv anmeldelsen til den ansvarlige tilsynschef.	* Brug bilag 1	Telefon Mail
Tchef	2. Vurder akutulykken	• Du skal vurdere, om ulykken er alvorlig: Er der sket omfattende skade, er der stort skadespoten-	* Brug bilag 2	ATIS

		tiale eller en mulig straffesag? * • Vurder også, om der er forhold, der taler imod et besøg med det samme, så du er nødt til at ud-sætte eller undlade undersøgelsen. • Indhent evt. supplerende oplysninger fra politi eller virksomheden, herunder oplysninger om hvornår skadelidte er væk fra ulykkesstedet. ** • Ud fra ovenstående beslutter du, hvad der videre skal ske med sagen: * 1. Skal der laves et akuttilsyn 2. Skal der laves tilsyn på andet, nærmere fastsat tidspunkt. Ved valg af mulighed 2 skal du udarbejde et notat i ATIS.	** Brug bilag 1	
Tchef	3. Udpeg tilsynsførende	• Du skal udpege tilsynsførende til opgaven. Husk, at akutulykker skal undersøges af to tilsynsførende. • Vurder også behovet for branchekendskab, særlige faglige kompetencer og viden om ulykkesundersøgelse. • Giv oplysninger om ulykken videre til de tilsynsførende. *	* Brug bilag 1	Telefon Mail Personlig kontakt
TS	4. Opret sag og besøg	• Du skal oprette en sag og et besøg • Hvis arbejdsgiveren ikke er kendt, opretter du en At-virksomhed eller byggeplads • Sæt en ansvarshavende TF, og en anden TF, på. Giv besked til TF om, at sagen er oprettet • Husk at sende det udfyldte bilag 1, til TF. *	* Bilag 1	ATIS Mail
TF	5. Forbered besøg	• Du skal sætte dig ind i følgende: • Oplysningerne om ulykken i bilag 1* • Tidligere ulykker i Vivi • Du kan eventuelt også indhente flere oplysninger fra politi eller virksomheden • Bilag 3 og 4 **	Det udfyldte bilag 1 ** Bilag 3 og 4	ATIS Vivi Telefon
TF	6. Gennemfør tilsyn	• Du skal kontakte arbejdsgiver / den øverste leder, som det er	* Brug bilag 3	

		muligt at komme i kontakt med. • Start med at tjekke, hvad politiet allerede har af oplysninger. • Derefter skal du afklare fremgangsmåde og rækkefølge i ulykkesundersøgelsen sammen med den anden tilsynsførende og politiet. • Er der flere oplysninger, du vil have politiet til at indhente – fx oplysninger fra skadelidte? • Gennemfør dataindsamling til ulykkesundersøgelsen. * • Du skal vurdere, om ulykkesanalysen kan gennemføres nu eller om den skal udskydes til et genbesøg. ** • Du skal ved ulykker med tekniske hjælpemidler vurdere, om MO skal kontaktes (telefonisk /mail) så de kan tage stilling til om de skal deltage i et genbesøg.	** Brug bilag 4	
TF	7. Afslut besøg	• Vurder hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal træffes, inden arbejdet må genoptages. • Vurder behovet for psykisk førstehjælp sammen med arbejdsgiveren/den øverste leder. * • Orienter arbejdsgiveren/den øverste leder om evt. reaktioner. • Aflever besøgsrapport til arbejdsgiver / den øverste leder. • Oplys arbejdsgiveren/den øverste leder om hvorvidt Arbejdstilsynet evt. kommer ud på endnu et besøg. • Hvis der er sket en dødsulykke, skal du også fortælle arbejdsgiveren / den øverste leder, at arbejdsgiveren skal orientere Arbejdsskadestyrelsen inden 48 timer på telefon 20 42 63 97. • Lav også en aftale med politiet om at sende politirapport og fotos til Arbejdstilsynet. • Du skal kontakte din tilsynschef umiddelbart efter ulykkes-	* At-intern instruks IN-4-4 om psykisk førstehjælp i forbindelse med traumatiske hændelser i arbejdet	

		undersøgelsen.		
Tchef	8. Tjek behov for opsamling	• Du skal spørge de TF om ulykens konsekvenser og kompleksitet. • Lav evt. en aftale om psykisk førstehjælp. * • Ved dødsulykke skal tilsynscentret informere koncernledelsen mv. samme dag. **	* Bilag 7b i Kvalitetshåndbog vedrørende arbejdsmiljøarbejdet i Arbejdstilsynet ** ST-3 Behandling af dødsulykker	
TF	9. Afrapporter ulykkesundersøgelsen	Du skal afrapportere tilsynsbesøget: • Udfyld ulykkesnotatet i ATIS – indsæt de oplysninger du har indhentet med bilag 3, ”Huske-liste til dataindsamling”. • Indsæt fotos i ulykkesnotat. • Udarbejd tilsynsreaktioner. • Hvis du ikke træffer en afgørelse, tal med jurist. • Lav rapport om grov overtrædelse. • Lav evt. MO-indberetning, kontakt MO (telefonisk / mail) hvis der er tvivlsspørgsmål. • Giv evt. TS besked om at oprette genbesøg.		ATIS
TF	10. Vurder tilbage-melding på påbud	Se 3. afsnit i tilsynsprocedure C-2, Administrative rutiner og pligter i forbindelse med afgørelser.	G-205: Administrative rutiner og pligter i forbindelse med afgørelser	ATIS
TF	11. Kontrol-ler påbud	Du skal udføre et kontrolbesøg i følgende situationer: • Når p-enheden ikke har meldt tilbage på forbud eller et strakspåbud, der har udløst en grov overtrædelse. • Når reaktionen skyldes en overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, pga. en dødsulykke, skal der altid gennemføres et kontrolbesøg - uanset hvor fyldestgørende virksomhedens tilbagemelding er.	DT-2: Detailtilsyn kontrolbesøg	
TF	12. Besøg evt. virksomheden igen	Du skal gennemføre endnu et besøg, hvis det ikke har været muligt at indsamle alle data eller gennemføre ulykkesanalysen ved akutbesøget: • Indhent de manglende data, evt. telefonisk.	Bilag 3 og 4	

		• Lav en ulykkesanalyse og find de bagvedliggende årsager til ulykken. • Giv reaktioner om forebyggelse af de væsentligste ulykkesårsager. • Opdater afrapporteringen under pkt. 9.		
TS	13. Luk sagen	Tilsynssagen lukkes		ATIS
JUR	14. Opret sag om grov overtrædelse	• Vurder, om der er grundlag for administrativ bøde eller politianmeldelse. • Hvis en anden myndighed efterfølgende sender nye oplysninger, vurder sagen igen.		

I de følgende afsnit kan du læse mere om undersøgelse af alvorlige ulykker og dødsulykker, om indhentning af oplysninger og behandling af nye oplysninger, som bliver sendt til Arbejdstilsynet efter tilsynet.

Det sker ofte, at Arbejdstilsynet kontaktes om alvorlige ulykker gennem 112 på tidspunkter udenfor normal arbejdstid, fx om natten eller i weekenden. I disse situationer vil det nogle gange ikke være praktisk muligt at følge fremgangsmåden i visse dele af det forløb der er angivet i kvalitetsproceduren. Fx udfyldelse af bilag 1. I disse situationer skal det søges så vidt muligt at følge procedurens retningslinjer.

En alvorlig ulykke skal næsten altid undersøges

Alle alvorlige ulykker skal undersøges med det samme, når Arbejdstilsynet bliver orienteret af politiet eller andre om ulykken.

Kun hvis en tilsynschef vurderer, at arbejdsulykken ikke er alvorlig som først antaget, eller at der er andre forhold som taler imod et besøg med det samme, kan tilsynschefen udsætte eller udelade undersøgelsen. For en nærmere beskrivelse af de elementer som tilsynschefen skal lægge vægt på i denne forbindelse - se bilag 2.

Alvorlige ulykker, der undersøges straks, skal altid undersøges af to tilsynsførende

Omstændighederne ved akut undersøgelse af alvorlige ulykker kan være kaotiske og præget af stærke følelser der gør, at undersøgelsen og analysen af ulykken kan have vanskelige betingelser og kan være belastende for de tilsynsførende. Derfor skal alle alvorlige ulykker, der undersøges straks, undersøges af to tilsynsførende. Det sker for at sikre den bedst mulige oplysning af sagen og af hensyn til de tilsynsførende.

Begrænsninger for indhentelse af oplysninger

Instruks nr. 3/2005 står der, at Arbejdstilsynet ifølge retssikkerhedsloven ikke må bede om oplysninger, hvis oplysningerne alene er relevante for en straffesag. Hvis det er nødvendigt at få hændelsesforløbet omkring ulykken yderligere belyst for at dokumentere et eventuelt strafferets-

ligt ansvar, skal Arbejdstilsynet anmode politiet om at efterforske sagen.

Retssikkerhedsloven begrænser derimod ikke Arbejdstilsynets myndighedsudøvelse ved undersøgelser af ulykker, hvor det primære formål altid er at klarlægge årsagerne til ulykken med henblik på at træffe de nødvendige administrative afgørelser, fx påbud.

Hvis du ikke kan få kontakt med de relevante personer ved tilsynet

Hvis de relevante personer, fx ledelsesrepræsentanter, ikke er tilstede ved besøget, og du ud fra en konkret vurdering af ulykkens alvorlighed og behovet for dialog om forebyggelse, vurderer, at der er behov for at ledelsen deltager i ulykkesundersøgelsen, kan du aftale med virksomheden, at komme igen på et nyt besøg.

Hvis andre relevante personer med kendskab til ulykken ikke er til stede ved tilsynet, kan du fx lave en aftale med virksomheden om, at du ringer til den/de pågældende. Hvis der er tale om tilskadekomne, og vedkommende endnu ikke er tilbage på arbejde efter sin ulykke, skal denne ikke kontaktes uden forudgående aftale med tilsynschefen.

Hvis du i fortrolighed indhenter oplysninger fra en ansat, skal Arbejdstilsynet i overensstemmelse med normal praksis sikre, at kilden til oplysningerne holdes anonym.

Når der ikke er grundlag for at træffe afgørelse ved alvorlige ulykker

Hvis du efter undersøgelsen af ulykken har formodning om, at der er begået en overtrædelse, og der er tale om en alvorlig ulykke, men du ikke har mulighed for at få ulykken fuldt ud belyst, skal du drøfte sagen med en centerjurist, inden sagen afsluttes uden afgørelse. Hvis der ikke træffes en afgørelse, skal du skrive et notat på tilsynssagen om begrundelsen for, at der ikke træffes en afgørelse.

Du skal i disse tilfælde også sende et brev til virksomheden, hvor du skriver, hvad du har konstateret og fået oplyst under besøget, og at sagen efter fast praksis nu er overgivet til juridisk vurdering af, om der på baggrund af ulykken er grundlag for at anmelde virksomheden til politiet eller udstede en administrativ bøde. Samtidig skal du udfylde rapporten om grove overtrædelser, der medfører, at der oprettes en sag om grov overtrædelse i ATIS. På besøgsrapporten noterer du, at sagen er overgivet til juridisk vurdering af strafspørgsmålet.

Vær opmærksom på, at der efterfølgende kan komme nye oplysninger fra politiet eller andre myndigheder, som kan betyde, at der skal træffes en afgørelse.

Hvis en anden myndighed efterfølgende sender nye oplysninger om sagen til Arbejdstilsynet

Spørgsmålet om, hvorvidt der kan træffes en afgørelse, skal vurderes igen, hvis ulykken er undersøgt af politiet, eller hvis politiet i øvrigt har efterforsket sagen, og når politirapporten foreligger. Rapporten kan indeholde oplysninger af væsentlig betydning for tilsynssagen. Dette gælder for alle undersøgte ulykker. Centerjuristen kontakter dig, når rapporten foreligger, og I skal sammen drøfte sagen og vurdere, om der er grundlag for afgivelse af forbud, strakspåbud, påbud med frist eller afgørelse uden påbud. Du kan læse mere om brug af politirapporter som grundlag for afgørelser i instruks IN-18-8 om konstatering af overtrædelser.

Bilag 1 - Modtagelse af oplysninger om "AKUT-ulykke" - spørgeguide

Ulykkesdato: [Skriv tekst]	Modtaget af: [Skriv tekst]	Anmeldt af: [Skriv tekst]
Kl.: [Skriv tekst]	Dato [Skriv tekst] Kl. [Skriv tekst]	Journal-nr. : [Skriv tekst]
		Tlf. [Skriv tekst]

Arbejdssted på ulykkestidspunktet:
CVR/P-nr./Virksomhed/Byggeplads: [Skriv tekst]
Adr./Postnr./By: [Skriv tekst]
Hvor på virksomheden/byggepladsen er ulykken sket: [Skriv tekst]
Hvem er kontaktperson på stedet: [Skriv tekst]
Navne på evt. vidner: [Skriv tekst]
Er den skadede fortsat på ulykkesstedet: [Skriv tekst]

Skadelidtes oplysninger:		
CPR-nr./Navn: [Skriv tekst]		
Adr./Postnr./By: [Skriv tekst]		
Køn: [Skriv tekst]	Statsborgerskab: [Skriv tekst]	Ansæt/mdr./år: [Skriv tekst]

Skadelidtes arbejdsgiver/virksomhed:
CVR/P-nr./Virksomhed: [Skriv tekst]
Adr./Postnr./By: [Skriv tekst]
Kontaktperson/Tlf. [Skriv tekst]

Ulykken: Hvad er der sket: [Skriv tekst]
Er Politiet tilstede og bliver de der? [Skriv tekst] Evt. telefonnummer (skriv tekst)
Hvilken personskade er sket: [Skriv tekst]
Hvilket arbejde var skadede i gang med: [Skriv tekst]
Er flere personer kommet til skade: [Skriv tekst]

Bilag 2 - Udvælgelse af akutulykker til undersøgelse

1. Indledning

Alle ulykker skal undersøges med det samme, efter at Arbejdstilsynet har fået besked af politiet om ulykken.

Dette skal ske for at sikre den bedst mulige oplysning af alvorlige akut-arbejdsulykker, og for at kunne håndhæve arbejdsmiljølovgivningen.

Der kan dog være konkrete forhold i forbindelse med akutulykken, som taler imod tilsyn med det samme. En tilsynschef kan derfor på baggrund af de konkrete oplysninger i sagen beslutte, at en undersøgelse af en akutulykke kan udsættes eller undlades.

Dette bilag beskriver nærmere de elementer, som tilsynschefen skal lægge vægt på i forbindelse med sin vurdering af, om ulykkesundersøgelsen skal ske med det samme eller kan udsættes eller undlades.

2. Elementer som tilsynschefer skal lægge vægt på i forbindelse med beslutning om at ulykkesundersøgelsen skal ske med det samme eller kan udsættes eller undlades

Tilsynscheferne skal vurdere oplysningerne om ulykken fagligt. Den faglige vurdering skal indeholde følgende:

1. Er der tale om en alvorlig ulykke?
2. Giver det mening at gennemføre et tilsyn med det samme, eller kan tilsynet under hensyn til oplysning af sagen med fordel vente til næste dag/hverdag?
3. Er der andre forhold, der taler for eller imod et tilsyn?

Det vil være op til den enkelte tilsynschef at vurdere, om der er tilstrækkelige oplysninger til at fravige udgangspunktet om, at der skal ske besøg med det samme efter at Arbejdstilsynet er blevet orienteret om ulykken. Tilsynschefen bør i den forbindelse overveje, om der er behov for at kontakte politiet eller virksomheden igen, før den endelige beslutning kan træffes.

Hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger til at fravige udgangspunktet, skal tilsynschefen sørge for, at ulykken bliver undersøgt med det samme.

Ad 1) Ulykkens alvorlighed

Hvis en tilsynschef vurderer, at en akutulykke er alvorlig, skal den altid undersøges og som udgangspunkt med det samme.

Ved alvorlig forstås i denne sammenhæng

- Ulykker med konkret stort skadespotentiale – uanset om de i den konkrete situation ikke medførte alvorlig tilskadekomst

- Ulykker som på grund af deres karakter efterfølgende må forventes at skulle overgives til juridisk vurdering af om der skal rejses en straffesag.

Ad 2) Giver det mening under hensynet til sagens oplysning at gennemføre tilsynsbesøg med det samme

Da den nye praksis indføres for at sikre den bedst mulige oplysning af alvorlige akut-arbejdsulykker, skal alvorlige akutulykker kun undersøges med det samme, hvis det giver den bedste oplysning af sagen.

Kan der ikke træffes nogen på ulykkesstedet, eller er virksomheden lukket ned for resten af dagen, kan tilsynschefen overveje at vente med tilsynet.

Ad 3) Andre forhold som taler for, imod eller udelukker tilsyn med det samme

Der kan være andre forhold som taler imod eller udelukker et besøg med det samme. Det kan fx være, at

- der er tale om et andet myndighedsområde,
- der ikke er tale om en arbejdsrelateret ulykke,
- Arbejdstilsynet først får kendskab til ulykken flere dage/uger efter i forbindelse med at politirapporten sendes til Arbejdstilsynet, når politiet ikke har kontaktet Arbejdstilsynet på ulykkesdagen.

3. Tilsynschefen skal udarbejde et notat hvis undersøgelsen udsættes eller undlades

Hvis tilsynschefen vurderer, at en undersøgelse ikke skal gennemføres med det samme, skal tilsynschefen udarbejde et notat om det.

I notatet skal der stå, hvilke konkrete oplysninger/elementer som ligger til grund for denne beslutning. Notatet skal journaliseres i ATIS.

4. Eksempler på akut-ulykker hvor undersøgelsen gennemføres med det samme

- Ansat falder ned fra stige og pådrager sig knoglebrud.
- Ansat går igennem tagplader og falder 3 meter ned. Den ansatte forstøver foden. På grund af skadens begrænsede omfang sender politiet ikke en patrulje.
- Ansat på værksted får en øjenskade i.f.m. arbejde med håndværktøj.
- Arbejdstilsynet får efter normal arbejdstids ophør oplyst af politiet, at en ansat - på et arbejdssted hvor arbejdet stadig foregår (fx et slagteri) - har fået en bløddelsskade fra kontakt med en maskine.
- Ansat, der arbejder på tavleanlæg (el), bliver forbrændt på hånden.
- Arbejdstilsynet får oplysninger om, at en traumatisk hændelse har været så voldsom, at stærke reaktioner kan forventes, eller at ansatte allerede er stærkt psykisk påvirkede efter en traumatisk hændelse.

5. Eksempler på akut-ulykker hvor undersøgelse kan udsættes

- Arbejdstilsynet orienteres efter normal arbejdstid, om at nogle betonelementer er sammenstyrtet 4 timer tidligere, og 3 ansatte er blevet klemte. Arbejdspladsen er lukket, og relevante arbejdsledere/arbejdsmiljørepræsentanter m.v. ikke er til stede.

- Lærer mister to fingre i båndsav ved middagstid. Da politiet orienterer AT om ulykken fredag eftermiddag, er den tilskadekomne kørt på skadestuen og lokalet, hvor ulykken er sket, er rengjort og aflåst. Skolen er lukket.

6. Eksempler på akutulykker hvor undersøgelse kan undlades

- Ansat på fabrik snubler og får en mindre forstuvning – ulykke ikke alvorlig.
- Ansat i en supermarkeds slagterafdeling skærer sig på en kniv og får en mindre sårskade - ulykke ikke alvorlig.
- Ansat falder over en plastrulle i et arkivlokale og slår ryggen. Ulykke ikke alvorlig.
- Forbrændingsulykke på fiskekutter. Arbejdstilsynet aftaler, at politiet kontakter Søfartsstyrelsen – andet myndighedsområde.
- Privat person fælder træ på egen grund og får en større gren ned over sig, som medfører hjernerystelse. (Det skal dog stå klart at der er tale om private forhold – hvis der er tvivl, skal ulykken undersøges.)

Bilag 2

Huskeliste vedr. faktuelle oplysninger

Indsamling af faktuelle og tekniske data:	Udført	Ikke relevant
Arbejdsstedet og arbejdets udførelse Lav opmålinger på ulykkesstedet, fx faldhøjde, byrdevægt, rækkeafstande til bevægelige maskindele mv. Tag et oversigtsfoto af ulykkesstedet og tæt på. Evt. kopi af eksempelvis instrukser, vagtlistes, arbejdsplaner, tegninger. Tekniske hjælpemidler Produktets art, fabrikat, type, evt. serienr., årgang Er produktet CE mærkningspligtigt Er produktet CE-mærket? Kopi af brugsanvisning, overensstemmelseserklæring m.v.? Blev det tekniske hjælpemiddel anvendt som anvist af fabrikanten (se brugsanvisning) Er sikkerhedsanordninger fjernet eller på anden måde blevet frakoblet? Er der mangler ved vedligeholdelsen? Er det omfattet af lovpligtigt eftersyn og er det gennemført? Havde de involverede personer den rette uddannelse/certifikat? Er der indretningsmæssige mangler som kan henføres til mangler ved leveringen/fremstillingen - Er der hermed baggrund for at overdrage en sag til markedsovervågningen? (Se RT-14: Indberetning (senest revideret 28. juni 2011)) Stoffer og materialer Ved kemiske stoffer angiv virksomhedsspecifikke navne, trivialnavne, klassifikationer, MAL kode m.v. I hvilke mængder blev det kemiske stof anvendt? Var det kemiske stof beregnet/egnet til opgaven? Hvor stor var udsættelsen af stoffer eller materialer? Hvilke foranstaltninger var der truffet til at forebygge eller fjerne S/M? Kopi af leverandørdatablad, arbejdspladsbrugsanvisning? Havde de involverede personer den rette uddannelse/certifikat? Er der evt. tale om en sag til markedsovervågningen? (Se RT-14: Indberetning (senest revideret 28. juni 2011))		

Guide til læring af ulykker

Virksomhed:

Skadelidtes navn:

Ulykkessted:

Dato og tidspunkt:

EASY nr.:

Talt med:

Beskriv hændelsesforløbet

Hvad var medarbejderen i gang med, da ulykken skete?

Fx transport af pallegods, hejsning af betonelementer, ekspedition i borgerservice.

Hvilken pludselig hændelse førte til ulykken?

Fx: Medarbejderen mistede kontrollen over trucken, der sprang en hydraulikslange eller en borger blev vred.

Hvad forårsagede skaden på medarbejderen?

Fx: Medarbejderen blev påkørt af en truck, ramt af en nedfaldende genstand eller slået/truet af en borger.

TRIN 1: Fysiske faktorer som var årsag til ulykken

1. Indretningen af arbejdsstedet

- ☐ Manglede der plads eller lys?
- ☐ Havde medarbejderen, eller andre, utilstrækkeligt udsyn over arbejdsstedet?
- ☐ Manglede der afstivning, afskærmning eller afspærring?
- ☐ Manglede der effektive alarmer eller flugtmuligheder?
- ☐ Andet:

Dine notater:

2. Færdsel og transport

- ☐ Var det uklart, hvor færdslen skulle foregå?
- ☐ Var gulvet/underlaget i uforsvarlig stand?
- ☐ Havde medarbejderen begrænset udsyn?
- ☐ Kørte medarbejderen eller andre for stærkt?
- ☐ Blev virksomhedens færdselsregler overtrådt?
- ☐ Andet:

Dine notater:

3. Mennesker (eller dyr)

- ☐ Var voldelige eller truende personer årsag til ulykken?
- ☐ Var personer påvirket af medicin, alkohol eller som følte sig uretfærdig behandlet, årsag til ulykken?
- ☐ Var personer, der brugte våben eller andre farlige genstande, årsag til ulykken?
- ☐ Var personer, eller dyr, der foretog pludselige bevægelser, årsag til ulykken?
- ☐ Var personer, der var svækket fysisk eller mentalt, årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

4. Håndtering af emner

- ☐ Var løft, skub eller bæring af emner årsag til ulykken?
(Emner kan også være mennesker, der forholder sig passivt)
- ☐ Havde emnets udformning eller vægt betydning for, at ulykken skete?
- ☐ Blev emnet håndteret i en dårlig arbejdsstilling?
- ☐ Var emnet uhensigtsmæssigt placeret?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 5. Kemiske eller biologiske

- ☐ Skyldtes ulykken, at medarbejderen blev udsat for hudkontakt, øjenkontakt, indånding, indtagelse?
- ☐ Var stoffer og materialer placeret og opbevaret uhensigtsmæssigt?
- ☐ Blev stoffet eller materialet håndteret uhensigtsmæssigt?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 6. Rod og uorden

- ☐ Var snublen over en genstand en årsag til ulykken?
- ☐ Var glat underlagt en årsag til ulykken?
- ☐ Havde medarbejderen noget i hænderne, som gjorde det svært at overskue, hvor han/hun gik?
- ☐ Var de rigtige hjælpemidler utilgængelige eller umulige at bruge for medarbejderen?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 7. Manglende vedligeholdelse af hjælpemidler og maskiner

- ☐ Var hjælpemidler/maskiner defekte eller svækket på grund af slid eller tæring?
- ☐ Var manglende rengøring eller vedligeholdelse årsag til svigt?
- ☐ Skete ulykken, mens hjælpemidlet/maskinen blev repareret, vedligeholdt eller gjort rent?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 8. Hjælpemidler eller maskiner

- ☐ Var hjælpemidlet/maskinen uegnet til opgaven?
- ☐ Var hjælpemidlet/maskinen indrettet uforsvarligt?
- ☐ Var fejl i styring eller programmeringen en årsag til ulykken?
- ☐ Var forkert betjening af hjælpemidlet/maskinen en årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

TRIN 2: Planlægning og personlige faktorer som var medvirkende til de fysiske svigt

9. Andre hensyn end sikkerheden

- ☐ Var hensyn til produktion, tid, service, kvalitet, pædagogik, pleje, omsorg, etik o.l. en årsag til at sikkerhed ikke blev prioriteret?
- ☐ Blev medarbejderen forstyrret eller distraheret af andre hændelser/opgaver, der blev udført samtidig?
- ☐ Var der en "gevinst" for medarbejderen, eller skadevolder, ved at løbe en risiko?
- ☐ Andet:

Dine notater:

10. Forhold i omgivelserne

- ☐ Var støj, der overdøvede faresignaler, en årsag til ulykken?
- ☐ Var der lys, der blændede, en årsag til ulykken?
- ☐ Var stærk blæst eller kulde en årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

11. Utilstrækkelig planlægning af arbejdet

- ☐ Betød manglende viden om arbejdet, at det ikke var planlagt sikkert?
- ☐ Var der udfordringer, fx ændringer i vejrforhold og forudsigelige funktionsfejl, som der ikke var taget højde for?
- ☐ Var hensyn til mulige udfordringer, som fx ændringer i borgers funktionsniveau og adfærdsmønster, forsømt?
- ☐ Var valg af forkerte hjælpemidler/værnemidler til opgaven en årsag til ulykken?
- ☐ Var manglende tid, ressourcer og støtte/hjælp til at udføre arbejdet sikkert en årsag til ulykken?
- ☐ Var rækkefølgen i eller tidspunktet for, hvor arbejdet blev udført, en årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

12. Utilstrækkelige faglige kompetencer

- ☐ Havde medarbejderen manglende kendskab til arbejdsopgaven, og var det en årsag til ulykken?
- ☐ Var manglede relevant faglig uddannelse af medarbejderen en medvirkende årsag til ulykken?
- ☐ Var manglende rutine til at udføre arbejdsopgaven en årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 13. Utilstrækkelig viden om sikkerhed

- ☐ Var manglende viden om, hvad der kunne gå galt ved arbejdet, en årsag til ulykken?
- ☐ Var manglende viden om hvordan arbejdet skulle udføres sikkert en årsag til ulykken?
- ☐ Skete ulykken, fordi medarbejderen ikke brugte sin viden om, hvordan arbejde skulle udføres?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 14. Menneskelige forhold

- ☐ Var medarbejderens fejlvurdering af situationen medvirkende til at ulykken skete?
- ☐ Havde andre personers uventede handlinger indflydelse på ulykken?
- ☐ Var svigt i kommunikationen med andre medvirkende til at ulykken skete?
- ☐ Var medarbejderen træt, uopmærksom eller svækket af tidligere skader/nedslidning mv.?
- ☐ Andet:

Dine notater:

■ 15. Utilstrækkeligt personligt sikkerhedsudstyr

- ☐ Brugte medarbejderen det forkerte personlige udstyr?
- ☐ Var medarbejderens forkerte brug af udstyret en årsag til ulykken?
- ☐ Var fejl i sikkerhedsudstyret en årsag til ulykken?
- ☐ Andet:

Dine notater:

TRIN 3: Forebyggelse af lignende ulykker

Kan ulykken ske igen på det samme sted eller andre steder på virksomheden?

Tiltag til et mere sikkert arbejdsmiljø:

Fysiske forhold

Planlægning

Personlige forhold

Sådan bruger du analyseværktøjet sammen med virksomheden ved en ulykkesundersøgelse

Analyseværktøjet er tænkt anvendt i et trinforløb 1-9, eller en sammensætning af de forskellige trin, alt afhængigt af tilsynssituationen og virksomhedens egen viden om ulykkesundersøgelser.

1. Sikr dig, at relevante personer er til stede, ellers kan du ofte ikke gennemføre analysen. Relevante personer er fx den skadede, evt. vidner til ulykken, ledelses- og medarbejderrepræsentanter, personer med særlig faglig eller teknisk indsigt i den arbejdsproces hvor ulykken skete. Overvej at sende analyseværktøjet i forvejen.

2. Fortæl virksomheden om analyseværktøjet, både Guiden og Dialogværktøjet, hvad det indeholder og hvordan det bruges, således at virksomheden får indsigt i, hvad det er, der kommer til at foregå under tilsynet. Ved at inddrage virksomheden i, at gennemføre analysen og introducere analyseværktøjet kan det styrke dialogen med virksomheden, øge tilsynets gennemsigtighed og klæde virksomheden på til handling efter tilsynet.

3. Få virksomhedens repræsentanter til at fortælle om ulykkeshændelsen – prøv at nå frem til et ”fælles billede” af hvad der skete. Brug fx rekonstruktion, lav en tegning, se ulykkesstedet eller tilsvarende arbejdsproces. Dette er starten på analysen.

4. Brug værktøjet aktivt – få virksomhedens repræsentanter til at overveje, hvad der forårsagede ulykken. Begynd analysen med at afdække de fysiske årsager til ulykken og herefter hvilke planlægnings eller personlige forhold, der var årsager til disse fysiske svigt.

5. Du kan vælge at bruge analyseværktøjet som et støtteredskab i dialogen eller som en tjekliste. fx:

Som redskab:

- Giv virksomheden tid til at svare på spørgsmålene selv, så de er inddraget i kortlægningen af årsagerne til at ulykken kunne ske, og at de får reflekteret over årsagerne, og måske ser flere årsager end ved deres første antagelse. Det vil give virksomheden en forståelse af, hvordan værktøjet kan bruges, og gøre virksomheden i stand til at anvende værktøjet fremadrettet.
- Giv virksomhedens repræsentanter et eksemplar af analyseskemaet, hvis det ikke er sendt, og opfordr dem evt. til at tage notater undervejs.
- Læg et eksemplar af analyseværktøjet på bordet, så alle kan se det, gennemgå årsagerne sammen, tal om hvad der kan ligge i de enkelte årsager også ud over det. Brug hjælpespørgsmålene til at understøtte dialogen og sætte de relevante ord på årsagen.

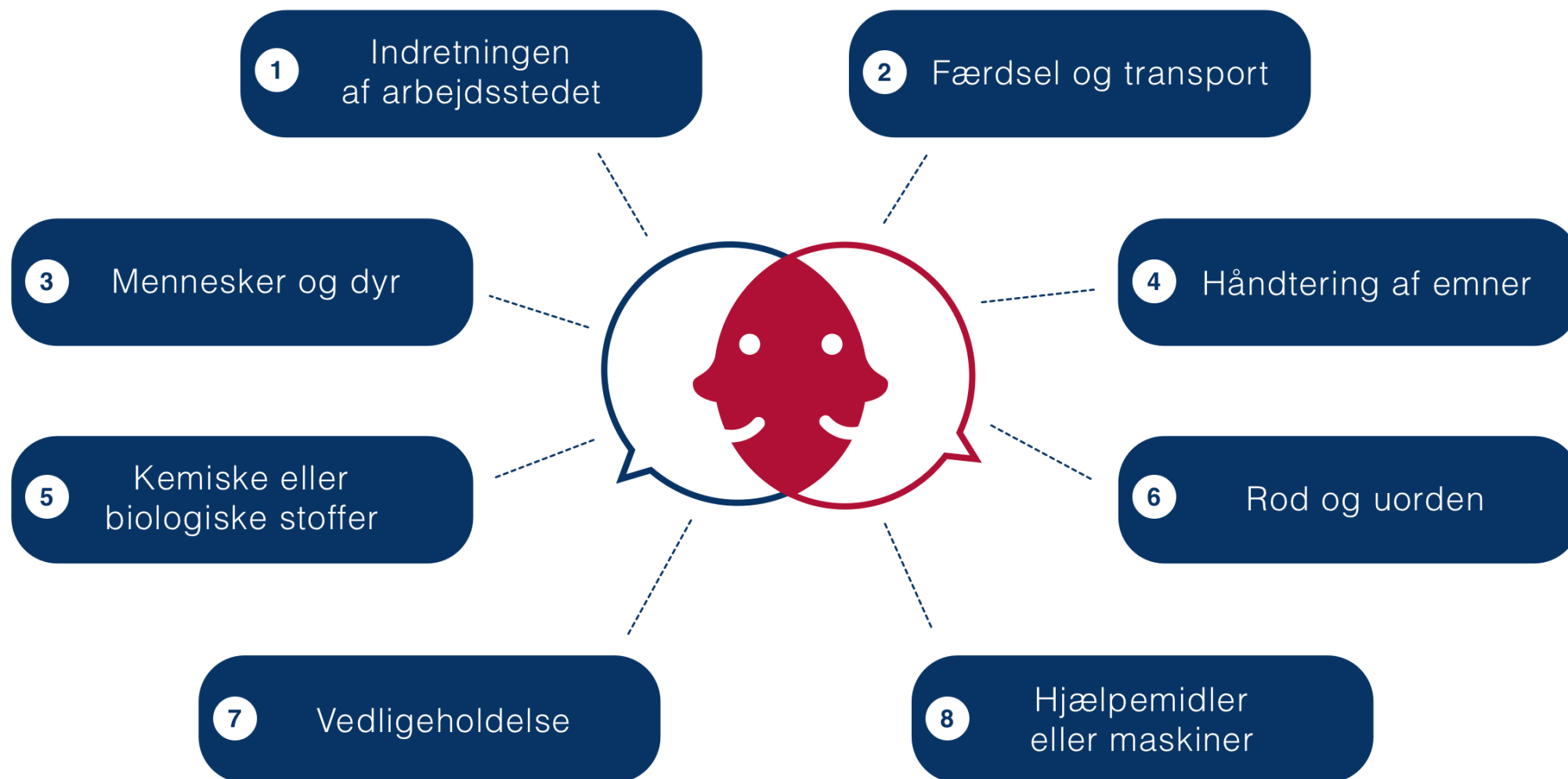
Som tjekliste:

- Brug analyseværktøjet som afslutning på dialogen, for at samle op på, om I er kommet hele vejen rundt. Dette er relevant, hvis I har haft en meget grundig dialog om hændelsesforløbet forinden, se trin 3. Velegnet som støtte til den tilsynsførende og tilstrækkeligt for virksomheder, som kender en eller flere analyseredskaber i forvejen.

- 6.** Når ulykkesanalysen er færdig spørger du ind til, om en tilsvarende ulykke kan ske andre steder i virksomheden, fx ved tilsvarende arbejdsopgaver, arbejdssteder eller ved arbejde med tilsvarende tekniske hjælpemidler.
- 7.** Opsummer de områder hvor sikkerheden skal eller bør forbedres. Drøft løsningsmuligheder med virksomhedens repræsentanter. Inddrag i drøftelsen områder i virksomheden, hvor virksomhedens repræsentanter synes at sikkerheden er god. Kan foranstaltninger herfra overføres.
- 8.** Dan dig et overblik over hvilke områder, du overvejer, at afgive reaktioner og indsamle de nødvendige data hertil, hvis det ikke er dækket ind af analysen.
- 9.** Afslut tilsynsbesøget med at oplyse, hvad du vil give reaktioner om, og hvad du ser, at virksomheden med fordel kan arbejde videre med udenfor reaktionsområdet. Afslut besøget og aflever besøgsrapporten.

Trin 1: Fysiske faktorer som årsag til ulykken

Dialogværktøj til Læring af ulykker

Trin 2: Planlægning og personlige faktorer som var medvirkende til fysiske svigt

Dialogværktøj til Læring af ulykker

